

Workshop

Vejledning i Fællesskaber

Vejlederkonference - Nyborg Strand

v. Rie Thomsen, Ph.d. i karrierevejledning
Forskningsenheden i Vejledning, Erhvervs- og Professionsuddannelse
DPU, Århus Universitet

Arbejdende værksted

- Soft shoe shuffle
- Alle workshopdeltagere rejser sig og afventer spørgsmål. Hvis ja går man til højre side af lokalet – hvis nej til venstre. Man kan også stille sig på midten...

- Min vejledning foregår overvejende individuelt?
- Ja stiller sig til højre
- Nej – den foregår overvejende i gruppe til venstre
- Jeg vejleder slet ...ikke i midten

- Jeg opsøger de vejledningssøgende og vejleder i skolegården, i kantinen, på gaden, i ungdomsklubben.
- Ja – stiller sig til højre
- Nej – de møder mig på mit/et kontor

- Jeg kender til grupper, som jeg gerne ville vejlede, men de kommer ikke til mig.
- Ja – til højre
- Nej til venstre

Forskningsspørgsmål

- Hvordan får vejledning betydning i deltagernes liv?
- Hvordan er vejen ind i vejledning, og ud igen? Hvad gør deltagerne med vejledningen bagefter?
- Hvordan tilrettelægges vejledningen? Og hvilken betydning har tilrettelæggelsen for deltagerne?

Deltagerperspektiv

- Vejledning på en højskole
- Vejledningshjørne i en virksomhed

Undersøgelsen giver anledning til at diskutere:

- Er uddannelses- og karrierevalg nødvendigvis en indre proces, der finder sted gennem samtale og refleksion?
- Foregår afklaringen snarere gennem en konkret deltagelse i fællesskaber, hvor andres erfaringer bliver en ressource?
- Hvad sker der egentlig, når man flytter vejledningen – og vejlederne – ud af kontorerne?
- Har stedet hvor vejledningen udføres betydning?
- Hvad sker der når vi betragter fællesskabet som en ressource i vejledningen?
- Hvilken vejlederrolle vokser frem af disse diskussioner?

Ud af kontoret

- Hvad sker der egentlig, når man flytter vejledningen – og vejlederne – ud af kontorerne?
  - Flexibilitet
  - Opgør med individualisering
  - Stedets betydning for deltagelsesmuligheder
  - Vejledning som deltagelse i fællesskaber – og vejlederen som deltager

Fleksibilitet

- Højskolen
  - En lærer er vejledningsansvarlig og uddannet vejleder, flere har forsk. samtalekurser. Alle bakker op om vejledning og stiller sig til rådighed
  - Vejledning beskrives som et vejledningsrum (Kofod 2004)
- Virksomheden
  - Vejledningshjørne – fællesskab
- Mange uformelle samtaler har betydning

Stedet hvor vejledning sker

- Ulla flytter og vejledningen flytter sig
- Fra vejledningshjørne i en anden bygning til vejledningsvæg i frokoststuen
- At sparke dæk/jobannoncer

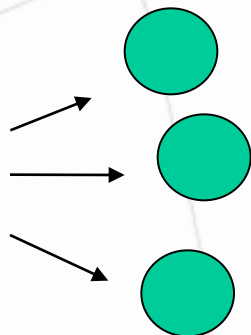
Stedet hvor vejledning sker

- Arkitekturens betydning for vejledning
- De lange gange og turene til og fra spisesal, undervisning mv. gjorde lærerne tilgængelige for små spørgsmål og gav lærerne mulighed for at følge op.
- Organiseringen af hverdagen på stedet og vejledningens samspil deri har betydning, også i forhold til muligheden for at få ”de gode snakke”.

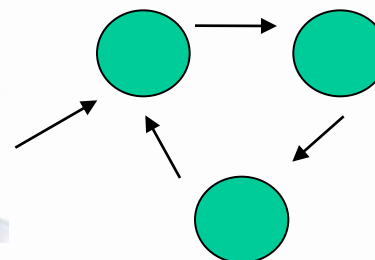
Tilrettelæggelsens betydning

- Den konkrete tilrettelæggelse og forståelse af hvad der er vejledning har betydning for deltagelsesmulighederne
- Individuelt – grupper – fællesskaber
- Vejlederrollen

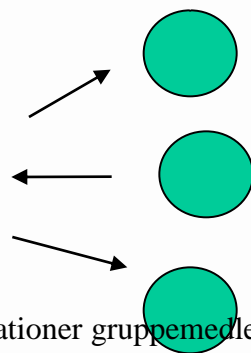
Vejlederroller i fællesskaber

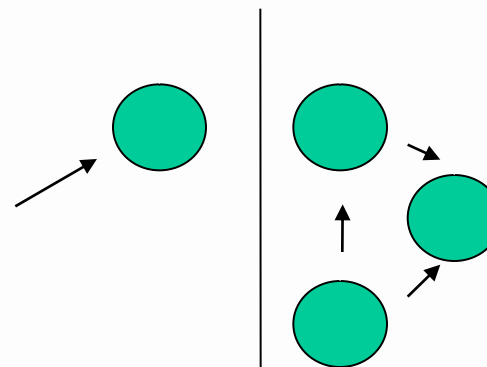
Vejlederen giver informationer

Vejlederen giver informationer deltagerne
kommenterer hinandens overvejelser

Vejlederen giver informationer gruppe­med­lem­mer
responderer til vejlederen

Vejlederen skaber mulighed for deltagelse i
fællesskaber udenfor vejledningen.

Deltagelsesmuligheder i fællesskabet 1

- at lytte
- at høre og se, hvad andre får svar på
- at få ideer til spørgsmål, jeg selv kunne stille
- at andre kan byde ind med konkrete løsninger eller problemstillinger i forhold til de spørgsmål, jeg stiller

Deltagelsesmuligheder i fællesskabet 2

- at andre kan perspektivere min opfattelse af situationen med deres oplevelser
- at referere til hinanden fra de spørgsmål og samtaler, som man har hørt
- at drøfte tidligere spørgsmål og samtaler med andre, som også har hørt, hvad der er blevet sagt
- at opnå ny forståelse af problemet og mine muligheder i forhold til det

Refleksion – konkret deltagelse

- Fælles for stederne var at deltagerne næsten ikke gjorde brug af tilbuddet om individuel vejledning – hvorfor det?

Refleksion – konkret deltagelse

- Er uddannelses- og karrierevalg nødvendigvis en indre proces, der finder sted gennem samtale og refleksion? Eller foregår afklaringen snarere gennem en konkret deltagelse i fællesskaber, hvor andres erfaringer bliver en ressource?

Refleksion – konkret deltagelse

- Opgør med individualisering/opgør med psykologisering
- Højskoleeleverne fremhæver besøg på uddannelsesinstitutioner, møder med studerende som betydningsfulde
- Meget få opsøger individuel vejledning
- Brobygning fremhæves i andre undersøgelser

Arbejdende værksted

- Rejs jer og gå en runde i lokalet med jeres sidemand. I skal vende et af spørgsmålene:
  - a. Hvilke fællesskaber vejleder I i? Er der fællesskaber I gerne ville vejlede i?
  - b. Drøft jeres erfaringer med afklaring gennem refleksion og afklaring gennem deltagelse.

Refleksion – konkret deltagelse

Skift i forståelsen af afklaring giver anledning til nye overvejelser over:

- Vejlederens opgaver
- Vejledningens opgaver

Eksempel:

- Sådan bruges af fællesskabet i relation til den konkrete deltagelse i højskolen

Fællesskabets betydning

- Fællesskabet værdsættes og bruges
  - Af eleverne (ok at være i tvivl, usuccesfuld, usikker, fejlslagne forsøg er adgang til vigtig viden)
  - Af lærerne (skaber forbindelser og relationer på tværs)
    - Elev – elev
    - Elev – tidl. elev
    - Elev – anden vejleder
    - Elev – anden lærer
- Vejleder/lærer som ”forbinder”, kobler m.m.
- Lørdagspraktik på sygehuset

The Connector

Den nye vejlederrolle

- Vejlederen søger at vejlede ind i allerede eksisterende fællesskaber
- Vejlederen skaber netværk mellem mennesker i forskellige fællesskaber
- Vejlederen skaber muligheder for deltagelse og afklaring i andre fællesskaber
- Vejledernes viden om problemstillinger forbindes til analyse af om samfundsmæssige strukturer er hensigtsmæssige eller bør ændres – så der skabes nye muligheder for deltagelse (vender vi tilbage til)

Individ - samfund

- Nuværende formålsbeskrivelse
  - Valg til gavn for den enkelte og for samfundet
- Dualismer i praksis/udskillelse
- Er vejledning (blevet) en måde at kommunikere på – hvad en stat ønsker af sine borgere – end det er et ønske om at tilbyde den enkelte brugbar/konkret hjælp?

Individ - samfund

- Vi har organiseret os med vejledning og vejledningens opgave
- At vejlede udelukkende på individets præmisser er en teoretisk mulighed
- Interesserne er uadskillelige, påvirkelige og omskiftelige – dialektisk forståelse
- Når vejledning bliver svaret, er der så en fare for, at vi gør os blinde for strukturelle problemstillinger og udfordringer?
- I værste fald får vejledning en legitimerende betydning i forhold til at den enkelte bearbejdes i vejledningen, i stedet for at bearbejde de strukturer der (med)skaber de problemer, vejledning skal medvirke til at løse.

Ny målformulering for vejledningen

- Vejledning skal virke som ramme for at udforske og skabe nye muligheder i forbindelse med brud og overgange
- Målet med vejledning er at *skabe nye muligheder* i forhold til menneskers deltagelse i uddannelse og erhverv i forbindelse med brud og overgange

Vejlederens viden er vigtig

- Vejledere er i en særlig position i forhold til at give feedback til behov for udvikling af vejledning og de praksisser vejledning spiller sammen med.
- Hvordan kan vejlederne bidrage med viden om behov for strukturelle ændringer i forhold til de problemstillinger, vejledning skal bidrage til at løse? (afsluttende diskussion)

”Vejledning i fællesskaber” temaer udenfor dette oplæg

- Grunden til at vi ofte tænker vejledning som individuelt findes i både lovgivning og metodevalg
- Diskussion af talen om motivation og realisme i vejledningen
- Diskussion af etik, tillid og fortrolighed i vejledningen
- Læs mere i afhandlingen som kan købes hos Studie og Erhverv. Workshopdeltagere kan få xx procent rabat